

Pojan elämä

Kolumni | *Boyhood* on tarkka teos elämästä muovaavista hetkistä, kirjoittaa Katja Kallio.

OLEN SAARROKSISSA KALJUPÄISTEN MIESTEN keskellä. Paikoitellen erotan niissä hiukan sänkeä; hiusten lähtö on osin itse aiheutettua, mutta ei kokonaan. Kun Richard Linklaterin uutuuselokuva *Boyhood* sitten alkaa, kaljujen laelle nousevat mustasankaiset lukulasit kuin sopimuksesta. On ulkopuolinen olo. Olen takuulla ainoa, joka ei pysty luettelemaan ulkomuistista Procol Harumin levytyksiä. Saisinko edes olla täällä? Ja jos en kuulu joukkoon, haaskaanko kallista aikaani, niin läpeensä kehuttu kuin *Boyhood* onkin?

BOYHOODISSA KARTOITETAAN MASON-POJAN (ELLAR Coltrane) elämää 7-vuotiaasta nassikasta 19-vuotiaaksi nuorukaiseksi. Ohessa piirtyvät esiin isosiskon (Lorelei Linklater), äidin (Patricia Arquette) ja isän (Ethan Hawke) vaiheet. Kohua on herättänyt *Boyhoodin* poikkeuksellinen lähtökohta. Ohjaaja-käsikirjoittaja Linklater, 54, on kuvannut sitä samojen näyttelijöiden kanssa kahdentoista vuoden mittaan, muutaman viikon vuodessa.

Aika onkin Linklaterin uteliaisuuden kohde. Tartumeko me hetkeen vai hetki meihin, hänen elokuvissaan tavataan pohtia. Vuoden 2001 *Tape* kuvattiin reaaliajassa. *Rakkautta ennen* -trilogia oli sekin pitkäjänteinen hanke. Ethan Hawken ja Julie Delpyn sattumanvarainen tapaaminen ennen aamua, uusi kohtaaminen ennen auringonlaskua ja raju yhteentörmäys ennen keskiyötä kuvattiin yhdeksän vuoden välein. Kukin osa kertoo muutaman tunnin ajanjaksosta.

Nyt Linklater on saanut sellaisen otteen ajasta, että on päässyt sen herraksi. Kävi nimittäin niin, että *Boyhoodin* katsomossa minun suhteeni aikaan muuttui. Se ei ollutkaan enää rahan tapaista, karmeaa tahtia hupenevaa tavaraa, jota pitää nyrkit pystyssä vahtia. Yhtäkkiä aikaa tuntuu olevan loputtomasti. Missään ei odota mitään tämän tärkeämpää; sellaista ei ole olemassakaan. Tuntuu kuin kelluisin tämän elokuvan kyydissä, kunpa se ei koskaan loppuisi, taidan laittaa puolisolalle tekstarin että toisi minulle makuupussin.

BOYHOOD ON USKOMATTOMAN TERÄVÄNÄKÖINEN, tyyni ja epäsentimentaalinen elokuva aika tavallisesta perheestä. Pienen pojan aarteet, nuolenpää, käärmeen selkänikamat ja rintaliivikuvastot kulkevat mukana kun muutetaan. Elämä on aika sattumanvaraista, eikä koskaan tiedä mitä seuraavaksi tapahtuu. Autoon siittä! Pois autosta! Lähdetään kouluun! Vaihdetaan koulua! Oma epämääräinen itsensä ei saa olla kuin hetkittäin, aina joku aikuinen on kasvattamassa tai kerjäämässä myötätuntoa. Enimmäkseen kaikki on kai ihan ok, mutta silti pointti on pidättää hengitystä kunnes pääsee muuttamaan pois kotoa ja saa elää niin kuin itse tahtoo. (Mukamas.) Viisaudet kertyvät mukaan murusina. Toiset sanotaan suoraan, kuten se että käytä aina kondomia eroseksissä. Toiset kerrotaan salaviihkaa, kuten se että ihmiset eivät oikeastaan koskaan muutu, vanhenevat vain.

Koko matkan ajan Linklaterin kolmas silmä pysyy räpähtämättä auki. Sen valpas katse kuljettaa *Boyhoodia*, ja poimii mukaan elämää määräävät hetket. Mikään ei ole niin ihmeellistä tai niin liikuttavaa kuin nähdä, miten elämä rakentuu. Jokainen pieni töyssy ajassa, jokainen Masonin kampauksen muutos patatukasta sänkeen, ananukseen ja moppiin, saa sydämen tärähtämään. Itkettää koska hänen jalkansa ovat niin pitkät.

AIKANAAN MASON VARMAAN KALJUUNTUU. HÄN saattaa ajaa loputkin hiukset pois kun ensimmäinen päivi ilmestyy. Lukulasitkin pitää hommata, sellaiset mustasankaiset. Ne voi työntää pääläelle aina kun ei tarvitse nähdä lähelle, kuten leffassa. Siinä sitä sitten istutaan, viitisenkymmentä vuotta sen jälkeen kun tuore äiti – tai isä – suuteli varovasti tätä samaa päälakea, ja sulki silmänsä tuntiensa pehmeän

aukileen, tajutessaan ensi kertaa hyttävästi elämän haurauden. Voisin melkein laskea käteni edessäni istuvien miesten kaljuille. En tietenkään uskalla, hehän säikähtäisivät eivätkä ymmärtäisi, eivät vaikka änkyttäisin että anteeksi, yritän tässä kömpelösti siunata tätä elämää, niin arvokkaalta se minusta tuntuu. Vaikka kenties he olisivat juuri sillä hetkellä ymmärtäneet tismalleen. ■

Kolumnistin tämpit. **1** Jos et nähnyt Richard Linklaterin läpimurtotyötä *Dazed and Confused* syyskuussa Orionissa, hanki elokuva dvd:nä. Mukana myös huimassa vedossa oleva Matthew McConaughey. **2** Olivier Assayasin uusi elokuva on aina tapaus. *Clouds of Sils Marian* pääosassa nähdään taas Juliette Binoche (kuva). **3** Aina välillä pitää kuunnella Nina Simonen *Just In Time*, jota Julie Delpy fiilisteli maagisessa kohtauksessa elokuvassa *Rakkautta ennen auringonlaskua*.

Katja Kallio on helsinkiläinen kirjailija, jolla on hyvä ajantaju muttei minkäänlaista suuntavaistoa. Hänen kanssaan tällä sivulla vuorottelee Kalle Kinnunen.

ENSI-ILTA
BOYHOOD
OHJAUS RICHARD LINKLATER
TEATTEREISSA 10.10.

